

taal:
unie

Rijke teksten

Wat zijn ze en wat zijn ze vooral niet?

Heleen Rijckaert
Beleidsadviseur bij de Taalunie

Rijke teksten

Op deze website geven we je informatie over wat rijke teksten zijn, hoe je ze herkent en waarom het zo belangrijk is ermee te werken.

Daarnaast vind je hier ook voorbeelden van rijke teksten voor leerlingen van 2,5 tot 18 jaar om jouw taal- en zaakvaklessen mee te verrijken.

Thema

Leeftijd

Type

Zoek een rijke tekst

Zoek een rijke tekst

Gebruik de **filters** om een rijke tekst te vinden die past bij jouw les.

 Zoek op tekst

Thema ▾

Leeftijd ▾

Type ▾

Genre ▾

Domein ▾

598 resultaten gevonden.

Witte orde: over ras, klasse en witheid

Sibo Kanobana en Raf Njotea

vrt max

- ? *Welke normen en waarden zijn we doorheen de geschiedenis als superieur gaan zien?*
- ? *Hoe spelen die in op onze taal?*

Maatschappijkritiek, Taal

BELOOFD IS BELOOFD,
KLEINE PANDA'S

Rachel
BRIGHT

Jim
FIELD

Een rijke tekst is een ...

Authentieke, aansprekende tekst met veelzijdig en gevarieerd taalgebruik, afkomstig van een vakkundige schrijver, die de leerling uitnodigt tot nadenken, beleven en betekenis geven. De inhoud is verhelderend, origineel, en/of gelaagd, en maakt het leggen van betekenisvolle verbanden binnen en tussen teksten mogelijk. De tekst helpt de leerling bij het leren over en begrijpen van zichzelf en de wereld, en draagt bij aan de uitbreiding van diens talige repertoire.

Een rijke tekst is een ...

1. *Authentieke, aansprekende tekst met veelzijdig en gevarieerd taalgebruik, afkomstig van een vakkundige schrijver, ...*
2. *... die de leerling uitnodigt tot nadenken, beleven en betekenis geven.*
3. *De inhoud is verhelderend, origineel, en/of gelaagd, en maakt het leggen van betekenisvolle verbanden binnen en tussen teksten mogelijk.*
4. *De tekst helpt de leerling bij het leren over en begrijpen van zichzelf en de wereld, en draagt bij aan de uitbreiding van diens talige repertoire.*

Vooraf: leerling ipv lezer?

- Rijke teksten is een didactische term
- Rijke teksten kan je niet alleen kan lezen, maar ook beluisteren

De plantage van onze voorouders

Maartje Duin

- ? *Hoe zou jij je erbij voelen als je voorouders eigenaars van tot slaafgemaakten waren?*
- ? *Hoe kon het slavernijverleden verdwijnen uit het collectief geheugen?*

Arm en rijk, Conflict, Familie

Rot young

John O'Mill

- ? *Mag poëzie grappig zijn?*
- ? *Kan jij een uitdrukking of gezegde op een grappige manier omzetten in het Engels?*

Humor, Taal

De grote zon

Spinvis

- ? *Wat doet het maken van een lange reis met jou?*

Houden van

1. Authentieke, aansprekende tekst met veelzijdig en gevarieerd taalgebruik, afkomstig van een vakkundige schrijver,...

Rijke vs. verarmde teksten

Jagers en verzamelaars

In Zuid-Frankrijk is een beeldje gevonden van een vrouw (afbeelding 4). Het is lang geleden gemaakt uit de tand van een mammoet. In die tijd trokken mensen rond. Ze woonden steeds kort op een plek, omdat ze steeds voedsel moesten zoeken. Als er geen voedsel meer was, gingen ze naar een andere plek.

Ze gingen jagen op dieren en verzamelden voedsel in de natuur, zoals vruchten. Dat was hun **middel van bestaan**, hun manier om aan voedsel te komen. We noemen deze mensen daarom jager-verzamelaar.

(Geschiedeniswerkplaats vmbo basis/kader)

Rijke vs. verarmde teksten

- Opsomming van feiten
- Geen signaal- en verbindingswoorden; korte zinnen
- Geschreven voor een educatief doel
- Geschreven om specifieke woorden aan te brengen

Verarmde teksten zijn vaak aangepast om een bepaald doel te dienen: specifieke woordenschat, leesstrategieën, AVI-normen, marketingoverwegingen (365 verhaaltjes voor het slapengaan), ...

Rijke vs. verarmde teksten

Verhalen rond het kampvuur

Stijn Schreven

 KENNISLINK

? *Hoe is de impact van de mens op de natuur steeds groter geworden?*

? *Kan je voorbeelden geven?*

Groeien en ontwikkelen, Toekomst en verleden

Leefden we vroeger meer in harmonie met de natuur? Een vuurtje kost brandhout, en op het vuur lag de buit van de jacht. Ook zijn er aanwijzingen dat de mens een rol speelde – door jacht of concurrentie om voedsel – in het uitsterven van prehistorische megafauna in Eurazië, Amerika en Australië. Rond de komst van de eerste mensen, stierven grote landzoogdieren uit zoals de mastodont, sabeltandtijger en het wilde paard in Noord-Amerika en de reuzenkangoeroe in Australië. Schouten: “De mens heeft altijd impact gehad, dat kan niet anders om te overleven. Maar die impact is steeds groter geworden. Het begon met jagers-verzamelaars, dat waren kleine gemeenschappen. Hun relatie met de natuur was wederkerig: geven en nemen. Ze brachten bijvoorbeeld offers voor de jacht, om de goden gunstig te stemmen.” In die tijd leefden mensen een nomadenbestaan met tijdelijk onderkomen: een grot in de buurt, een simpele hut, of een tent die je mee kon nemen in het kielzog van de kudde.

Vakkundige schrijver?

2. ... die de leerling uitnodigt tot nadenken, beleven en betekenis geven.

Rijke teksten vragen om actieve hersens

Rijke tekst?

- *wat slingert dit rijtuig, hè.*
- *nou*
- *je kan merken dat het het laatste is.*
- *ja.*
- *ja, d'r zit niks meer achter, hè.*

- ✓ Armando, *Verzamelde gedichten*, 1964
- ✓ Context
- ✓ Interpretatie
- ✓ Nadenken, beleven, betekenis geven

Rijke teksten vragen om actieve hersens

Een tekst wordt rijk in **interactie** met de lezer:

- Biedt de tekst mogelijkheden tot interpretatie?
- Biedt de tekst mogelijkheden tot kennisuitbreiding?
- Kan de lezer zich inleven in de gevoelens van de personages?
- Is de tekst gelaagd en is er mogelijkheid tot verschillende interpretatie?

Rijke teksten vragen om actieve hersens

Hoe zorg je voor interactie tussen tekst en lezer?

- Vertrek vanuit prikkelende vragen over het thema
- Activeer voorkennis
- Zet in op actieve verwerking van de tekst via
 - Schrijven
 - Spreken, discussiëren
 - ...

**Laten we dit kerstverhaal aan elkaar vertellen -
juist nu**

Rutger Bregman

Prikkelende vragen

? *Ben je slap of naïef als je gelooft in het goede van de mens?*

? *Is het realistisch om te geloven in vrede en vergeving?*

Conflict, Gevoelens, Leven en dood

3. De inhoud is verhelderend, origineel en/of gelaagd, en maakt het leggen van betekenisvolle verbanden binnen en tussen teksten mogelijk.

Heleen Buhrs

Effectief leesonderwijs in de praktijk

Een kennisrijke aanpak
voor de basisschool

pica

Belang van tekstanalyse

Analyseer de tekst op het gebied van:

- Tekststructuur:
 - Informatief: beschrijvende, ooraak-gevolg, probleem-oplossing, ...
 - Verhalend: flashback, flashforward, vertelperspectief, ...
 - Geen strategie-onderwijs! (doel vs middel)
- Taalkenmerken
 - Beeldend en figuurlijk taalgebruik?
 - Welke woorden moeten leerlingen zeker kennen?
 - Differentiatie
- Benodigde voorkennis
 - Activeren; linken aan thema
- Betekenis van de tekst
 - Diepere laag?
- Bedoeling van de schrijver
 - Overtuigen, informeren, ...?

4. De tekst helpt de leerling bij het leren en begrijpen van zichzelf en de wereld, en draagt bij aan de uitbreiding van diens talige repertoire.

Rijke teksten in alle vakken

Het modelleren van rijke teksten bij Nederlands én bij economie

17 juli 2023 ✎ ALEX BUIKS & MAJA VAN HASSEL

Printen Opslaan als PDF

Bron: didactieknederlands.nl

- Vertrekken vanuit rijke teksten kan binnen heel veel vakken:
 - Kennisopbouw
 - Werken in thema's
 - Woordenschatuitbreiding
- Hoe?
 - Praten en discussiëren
 - Schrijven: aantekeningen maken, samenvatting maken, vragen beantwoorden, ...

Een vindplaats van rijke teksten ...

Rijke teksten

Op deze website geven we je informatie over wat rijke teksten zijn, hoe je ze herkent en waarom het zo belangrijk is ermee te werken.

Daarnaast vind je hier ook voorbeelden van rijke teksten voor leerlingen van 2,5 tot 18 jaar om jouw taal- en zaakvaklessen mee te verrijken.

Thema

Leeftijd

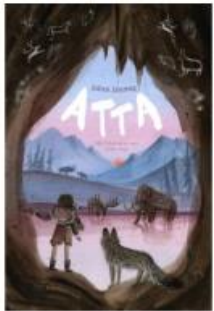

Type

Zoek een rijke tekst

Kinderboekenweek: lekker eigenwijs!

Atta wil op jacht

Jolien Janzing
Conflict

? *In de oertijd waren er andere verwachtingen voor meisjes en jongens. Hoe is dat nu?*

Stoornis

Tineke Honingh
Conflict, Fantasie, Gevoelens

? *Wil jij je soms verstoppen voor andere mensen?*

Tak

Sanne Roosenboom
Fantasie, Groei, Vrije tijd

? *Mot zegt "Niet alles hoeft altijd te glanzen en netjes en perfect te zijn", wat bedoelt ze daarmee?*

Fietje van de Fuchsiastraat

Janneke Schotveld
Taal

? *Hoe belangrijk zijn verhalen voor jou?*

Maak gebruik van onze community

- ✓ Lees lestips van andere leden en geef zelf lestips
- ✓ Sla je favoriete teksten op
- ✓ Stuur zelf rijke teksten in

[Maak account aan](#)

Bronnenlijst

- Buhrs, H., *Effectief leesonderwijs in de praktijk*, Pica, 2024.
- Dera, J., *Rijke teksten en het literatuuronderwijs*, Tijdschrift voor Remedial Teacher, 2022.
- Van Koeven, E. & Smits, A., *Rijke taal (v)mbo*, Boom, 2023.
- Website: rijketeksten.org
 - Inspirerende handvaten vanaf eind dit jaar!

taal:
unie